

Turun Keskustan pormestariohjelma

Tämän pormestariohjelma pitää sisällään Turun kehittämisen tavoitteet ja lähtökohdat, työ- ja vastuunjaon, keskeiset päämäärät, keskeiset sovittavat asiat sekä toiminta-ajatuksen.

1. Tavoitteet ja lähtökohdat

Turkulaisten hyvinvoinnin edistäminen on kaiken toiminnan keskeinen tavoite.

a) Hyvinvoinnin edistämiseksi tarvitaan luottamusta parantavaa yhteistyötä, joka perustuu avoimuuteen, osallistamiseen ja oikeaan tietoon kaupunkilaisten tarpeista. Hyvä lähtökohta paremmalle osallistavalle tietoon perustuvalla johtamisella ja yhteistyöllä on, että:

- pormestari ja apulaispormestarit jakautuvat pormestarisopimusryhmien kesken niin, että suurimmalle tulee pormestari ja seuraaville kolmelle tulee kullekin apulaispormestari.

- pormestareilla on monipuolinen toisiaan täydentävä kokemus ja osaaminen

- kaupunginyhtiöiden hallitukseen valitaan yksi henkilö kunkin kaupunginhallituksessa olevan ryhmän esittämänä ja huomioidaan kuntalain kelpoisuusvaatimukset.

- yhtiöissä henkilökunta saa tulokseen ja toiminnan laatuun sidotun tulospalkkion.

24 - kaupunginhallituksen konsernijaostoon valitaan
25 vähintään yksi henkilö kustakin kaupunginhallituksessa
26 olevasta ryhmästä.

27 b) Hallinnon on oltava selkeää ja johdonmukaisesti vastuutettua

28 - pormestareilla on oltava selkeä työn- ja vastuunjako niin,
29 että pormestari vastaa yleishallinnon, ja apulaispormestarit
30 oman toimialansa osalta, pormestarisopimuksen linjan
31 toteuttamisesta yhteistyössä valtuustoryhmien kanssa.

32 - pormestarin vastuulla on seudullinen, maakunnallinen,
33 valtakunnallinen ja kansainvälinen yhteistyö.

34 - apulaispormestarit vastaavat avoimuuden ja osallisuuden
35 toteutumisesta toimialoillaan.

36

37 **2. Keskeiset päämäärät ja sovittavat asiat päämääriin pääsemiseksi:**

38 ***I. Hyvät lähipalvelut***

39 ***II. Turvallinen, terveellinen ja viihtyisä ympäristö***

40 ***III. Syrjäytymisen estäminen***

41 ***IV. Talous kuntoon korottamatta veroja ja maksuja***

42 ***V. Elinvoimaisuuden edistäminen***

43

44 I. Hyvät lähipalvelut

45 *Hyvien ja riittävien lähipalvelujen varmistaminen kaikilla toimialoilla edellyttää*
46 *keinoja:*

47 - talouden hoitoon niin, että rahat riittävät (ks. kohta IV)

48 - asukkaiden osallistamiseen päätettäessä toiminnasta, palveluverkoista
49 ja asuinalueidensa kehittämisestä

50 - tilojen terveellisyyden turvaamisesta

51 - perheiden, lasten, nuorten, ikäihmisten, vammaisten, yksinäisten ja
52 maahanmuuttajien ongelmien ennaltaehkäisyyn.

53 *Hyvien ja riittävien lähipalveluiden turvaamiseksi on sovittava:*

54 - rahoituksen turvaaminen (keinot on kohdassa IV)

55 - palveluverkoista päätettäessä asukkaitten ja kohderyhmien
56 osallistaminen aidosti ja asiaan vaikuttavasti jo suunnitelmien
57 tekemisen yhteydessä. Vastuu tästä on toimialan apulaispormestarilla.

58 - tilojen terveellisyys turvataan omistajapolitiikalla, jossa kiinteistöt
59 omistaa kaupungin omistama yhtiö, joka vastaa niiden kunnosta. Yhtiö
60 saa tulonsa tilavuokrasta.

61 - toimialan apulaispormestarilla on vastuu, että kaupunki valvoo tilojen
62 terveellisyyttä ja turvallisuutta. Kaupunginhallitus asettaa mittarit, joita
63 seurataan.

64 - yhtiö osoittaa tarvittavat väistötilat. Se varautuu omiin kiinteisiin
65 väistötiloihin, jotta vältetään kalliit parakkiratkaisut.

66 - matalan kynnyksen tukipalveluista perheiden, lasten, nuorten,
67 ikäihmisten, vammaisten, yksinäisten ja maahanmuuttajien ongelmien
68 ennaltaehkäisyyn (lisää kohdassa III; syrjäytymisen estäminen).

69

70 II. Turvallinen, terveellinen ja viihtyisä ympäristö

71 *Edellyttää keinoja, jotka liittyvät:*

72 - asutuksen sijoittumiseen

73 - julkisten tilojen rakentamiseen ja niiden terveellisyyteen

74 - mielenterveyteen

75 - liikenne- ja kulkuväylien

76 - julkisten alueiden rakentamiseen

77 - ympäristön suojeluun

78 *Tavoitteen turvaamiseksi on sovittava että:*

79 - asutuksen sijoittamisessa huomioida nykyistä paremmin ympäristön
80 luontoarvot sekä palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus myös ilman
81 omaa autoa.

82 - täydennysrakentamisessa lähtökohtana on, että suunnitelmat tehdään
83 yhteistyössä alueen asukkaiden kanssa. Yhteistyön sujuvuudesta vastaa
84 toimialan apulaispormestari.

85 - huomioidaan julkisten tilojen rakentamiseen ja niiden
86 terveellisyyteen liittyvät näkemykset, jotka ovat kohdassa yksi.

87 - julkisten alueiden rakentamisessa kaupungin viihtyisyyttä ja
88 vetovoimaa lisätään viheralueiden säilyttämisellä sekä lisäämisellä.

89 - toteutetaan mielenterveyteen liittyvät toimenpiteet, jotka liittyvät
90 kohtaan III.

91 - raitiotietä lukuun ottamatta liikenneratkaisuihin, ympäristön
92 puhtauteen ja ilman laatuun ei kohdistu olevista linjauksista oleellisesti
93 poikkeavia näkemyksiä

94

95 III. Syrjäytymisen estäminen

96 *Tarvitaan keinoja, joilla vähennetään syitä:*

97 - huostaanottamiseen

98 - mielenterveysongelmiin

99 - päihteiden liialliseen käyttöön

100 - yksinäisyyteen

101 - kiusaamiseen ja syrjintään

102 *Keinoja etsittäessä lähtökohtamme on:*

103 - että syrjäytymisen estämiseksi tarvitaan matalan kynnyksen
104 tukipalveluja perheiden, lasten, nuorten, ikääntyvien,
105 vammaisten, yksinasuvien ja maahanmuuttajien ongelmien
106 ennaltaehkäisyyn.

107 - että tällä hetkellä Turun kaupunki ei puutu riittävästi syihin, jotka
108 johtavat syrjäytymiseen. Edellytämme keskeistä keinoihin,
109 joilla voidaan poistaa syrjäytymiseen johtavia syitä, jotka liittyvät
110 lastensuojelun huostaanottamiseen, mielenterveysongelmiin,

111 päihteiden liialliseen käyttöön, yksinäisyyteen, koulukiusaamiseen ja
112 työ syrjintään.

113 - että tarvittaviin toimiin ryhdytään jo ennakoivasti, kuitenkin
114 viimeistään heti kun tarve on tunnistettavissa. Oleellista on, että toimia
115 ei jätetä kesken. Tiedossa on, että asian hoitaminen vaatii laajaa
116 yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Eri toimijoiden yhteistyö tulee
117 myös suunnitella ja mahdollistaa kaupungin organisaatioissa.

118 - että kaupunki ottaa asian hoitamisesta vetovastuun ja, että toimialan
119 apulaispormestari vastaa toiminnan sujuvuudesta. Hän vastaa, että
120 tehdään ja tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi konkreettinen
121 suunnitelma toimista ja kustannuksista, joilla voidaan poistaa
122 syrjäytymisen syitä.

123

124 IV. Talous kuntoon korottamatta veroja ja maksuja

125 *Talouden kuntoon saamiseksi on sovittava keinot, joilla poistetaan rahapulan (so.*
126 *alijäämän) keskeiset syyt ja uhat, jotka liittyvät:*

127 a) hallintoon ja tietojärjestelmiin

128 b) hankintatoimeen

129 c) raitiotien rakentamiseen

130 d) omistajapolitiikkaan

131 e) konsulttien käyttöön

132 f) ihmisten pahoinvointiin

133

134

135 a) Moniportaisesta mielikuvilla johtamisesta on siirryttävä osallistavaan tiedolla
136 johtamiseen

137 Turun kaupungin toiminta on hallintokeskeistä. Keskushallinnossa
138 toimii yli 1000 henkilöä. Tämän lisäksi kaikissa palveluita tuottavissa
139 yksiköissä on oma hallinto. Johtaminen perustuu moniportaiseen
140 strategiseen sopimusohjaukseen. Kaupungin tietojärjestelmä on raskas
141 ja vanhanaikainen. Se teettää paljon työtä, mutta ei tuota tietoa, joka
142 auttaa kaupungin päivittäistä käytännön toimintaa suunniteltaessa.
143 Johtamisjärjestelmä rasittaa ja turhauttaa myös palveluja tuottavaa
144 henkilöstöä. Se näkyy muun muassa heikkona työhyvinvointina ja
145 puutteina palvelutasossa.

146 Nykyjärjestelmä on korvattava arjen tarpeista lähtevällä
147 kustannustietoisella toiminnan suunnittelulla. Tietojärjestelmään
148 tarvitaan toiminnanohjausjärjestelmä, johon kaikki työt ja prosessit
149 määritellään jokaisen palveluyksikön osalta selkeästi, lähtien
150 palveluiden tarpeesta. Tämän jälkeen kaikkien tarvittavien töiden ja
151 prosessien resurssit mitoitetaan ja hinnoitellaan oikein. Näin saadaan
152 ajantasaiset tiedot siitä, mitä tehdään, kuka tekee, mitkä ovat
153 kustannukset, kuka on vastuussa sekä mitä saadaan niin määrällisesti
154 kuin laadullisestikin. Näin päästään tietoon perustuvaan osallistavaan
155 johtamiseen.

156 Ajantasainen tieto ja selkeä vastuunjako korvaavat moniportaisen
157 hallinnon. Tässä kevyessä ja käytännön aitoihin tarpeisiin vastaavassa
158 järjestelmässä tarvitaan ainoastaan palveluja tuottava taso ja
159 kokonaisuudesta vastuussa oleva päätöksentekotaho.

160 Järjestelmäuudistus johtaa väistämättä siihen, että hyvin toimivan
161 tietojärjestelmän ja osallistavan johtamisen seurauksena työpaikat
162 konsernin johdossa vähenevät oleellisesti. Toisaalta taas
163 perustehtävissä uhkaa työvoimapula. Hallinnon väen uudelleen
164 kouluttaminen ja eläköityminen antavat mahdollisuuden hoitaa asia
165 tietyn siirtymäajan puitteissa ilman irtisanomisia.

166 Kun otetaan huomioon, että vuosittain kaupungin tehtävistä eläköityy
167 300-400 henkilöä, on järjestelmäuudistuksen hoitaminen ilman
168 irtisanomisia mahdollista. Siirtymäaika on laskettavissa, kun tiedetään
169 kuinka moni eläköityy yleishallinnosta ja kuinka moni sellaisista
170 perustehtävistä, joihin siirrytään uudelleen koulutuksen myötä.

171 Hallinto- ja tietojärjestelmäuudistusten myötä saadaan huomattavia
172 säästöjä myös luopumalla ulkopuolisilta vuokratuista toimitiloista.
173 Tältä osin on jo päätös osittaisesta luopumisesta ja omien tilojen
174 rakentamisesta. Mutta päätöksessä lähtökohtana on edelleen tilat yli
175 1000 henkilön tarpeesta lähtien. Se edellyttää Yliopistokatu 27:n
176 tilojen vuokraamista.

177 Lähtökohtamme on, että vuokratiloista luovutaan ja rakennetaan
178 suunnitelmien mukaiset omat tilat, jotka riittävät esittämimme
179 uudistusten jälkeen. Ylimenokautena ja myös tulevaisuudessa tilan
180 tarvetta vähennetään hyödyntämällä etätöiden antamia mahdollisuuksia.

181 Näillä toimilla saadaan vähintään viime vuosien alijäämän suuruinen
182 säästö (vertaa esim. Kuntec, jossa hallinto oli tarpeeseen nähden yli 4-
183 kertainen).

184

185 b) Hankintatoimeen vastuullisuutta, avoimuutta ja osaamista

186 Rakennuttamiseen liittyvät kustannusvuodot ja vastuun sekä
187 avoimuuden puuttuminen on jatkunut pitkään. Se on tullut kalliiksi
188 turkulaisille. Siksi rakennuttamisessa on päästävä selkeään ja
189 läpinäkyvään malliin, jossa valta ja vastuu sekä toiminnan rajat on
190 määritelty selkeästi. Siksi esitämme kaupungin 100% omistaman
191 kiinteistösihtijöitysyhtiön perustamista. (hyvänä esimerkkinä TVT
192 Asunnot).

193 Yhtiömuodossa vastuu olisi selkeästi määritetty ja vastuut olisi helppoa
194 kohdistaa oikeaan tahoon. Yhtiö omistaisi kaikki kaupungin
195 toimintoihin rakennuttamansa tilat ja rakennelmat sekä vastaisi niiden
196 hoidosta sekä ylläpidosta. Perustettavan yhtiön hallituksessa olisi yksi
197 jäsen kustakin kaupunginhallituksessa edustettuna olevasta ryhmästä.
198 Hallitus nimittäisi toimitusjohtajan, joka olisi vastuussa hallitukselle.
199 Projekteille valitaan aina niistä vastaavat johtajat. Täten aina
200 tiedettäisiin, kuka on vastuussa mistäkin hankkeesta.

201 Myös muussa hankintatoimessa on lisättävä vastuullisuutta ja
202 avoimuutta selkeällä työn ja vastuun jaolla sekä asiallisella
203 valvonnalla. Lisäksi kaikki ostolaskut on julkistettava.

204

205 c) Raitiotie on uhka hyvälle arjelle

206 Kaikki investoinnit, jotka luovat lisäarvoa ja joilla voidaan pitää
207 tasapuolisesti huolta kaikkien hyvästä arjesta, ovat kannatettavia.
208 Raitiotien osalta tosiasiat osoittavat, että se luo lisäarvoa vain pienelle
209 osalle kaupunkilaisista, eikä edes pitkällä aikavälillä tuota sen
210 aiheuttamia kustannuksia. Näin siitä huolimatta, vaikka suurimmat
211 kasvuodotukset toteutuisivat. Raitiotiehanke on taloudellisesti
212 epärealistinen, erittäin todennäköinen ja varteenotettava uhka

213 kaupungin muille palveluille sekä eri alueiden tasapuoliselle
214 kehittämiseksi. Kun huomioidaan kaikki raitiotien rakentamiseen
215 liittyvät asiat, sähköbussit ovat raitsikkaa huomattavasti vaikuttavampi
216 ilmastoteko.

217 Vaihtoehtona uudelle raitiotielle pitää selvittää mahdollisuuksia
218 olemassa olevan rataverkoston hyödyntämiseen.

219

220 d) Sen sijaan, että lisätään vuokrakohteita, käyttömenoja on kevennettävä
221 luopumalla ulkopuolisilta vuokratuista tiloista

222 Missään nimessä vuokratilojen käyttöä ei tule lisätä. Turun kaupungilla
223 menee yli 10 miljoonaa euroa vuodessa hukkaan omistajapolitiikassa,
224 jossa lähtökohtana on, että kaupunki ei rakenna omaan taseeseen vaan
225 vuokraa tiloja pitkäaikaisella vuokrasopimuksella. Pääomavuokrana,
226 joka on 7% tilojen hankintahinnasta, maksetaan hankintakustannukset
227 vuokraajalle 15 vuoden aikana.

228 e) Avoimuutta ja harkintaa konsulttien käyttöön

229 Kaupunginhallituksessa 23.11.2020 saadun selvityksen mukaan
230 palveluita on hankittu viime vuosin keskimäärin yli 21 miljoonalla
231 jokaista vuotta kohden. Perustelut ovat heppoisia, kun otetaan
232 huomioon, että samalla rahalla olisi voitu palkata yli 300 asiantuntijaa
233 vakituisen työhön.

234 Lähtökohtana onkin oltava, että:

235 - kaupungin palkkalistoilla oleva hyvin koulutettu
236 henkilökunta hallitsee tehtävänsä.

237 - viranhaltijoilla ei ole mahdollisuutta palkata konsulttia
238 puolustamaan omaa esitystään.

239 - konsultin palkkaaminen edellyttää aina
240 kaupunginhallituksen erillistä päätöstä.

241

242 f) Puututaan pahoinvoinnin syihin (nykyinen tilanne ja keinot kohdassa III.)

243 Inhimillisten kärsimysten ja turvattomuuden lisäksi tämä liittyy myös
244 talouteen. Pelkästään lasten huostaanoton kokonaiskustannukset ovat
245 lähes 49 milj. vuodessa. Lisäksi joidenkin tilastojen mukaan jokaisen
246 syrjäytyneen aiheuttamat menetykset ovat keskimäärin miljoonan
247 luokkaa koko elinaikana. Varhainen puuttuminen on edullisinta,
248 viisainta ja inhimillisintä.

249 V. Elinvoimaisuuden edistäminen

250 *Edellyttää keinoja, joilla turvataan:*

251 - avoin joustava päätöksenteko (esim. tontti ja lupa-asiat).

252 - elinvoimaa tukevat investoinnit (liittyvät keskeisesti talouteen).

253 - toimiva joukkoliikenne.

254 - hyvät työvoimapalvelut.

255 - tarvittava koulutus.

256 - vapaan toimintakentän (kulttuuritoimijat, järjestöt) tukeminen on
257 koettava investointina, joka johtaa vireään kaupunkikuvaan.

258 *Elinvoimaisuuden edistämiseksi on sovittava, että:*

259 - päätöksenteon avoimuutta ja joustavuutta parannetaan, kuten
260 kohdassa IV a on esitetty.

261 - toteutetaan myös muut kohdissa I-IV mainitut uudistukset, joissa
262 investointeihin liittyvä näkemyksemme löytyy kohdasta IV.

263 Kohtien I-IV lisäksi elinvoimaisuuteen vaikuttavat joukkoliikenne,
264 työvoimapalvelut ja työvoiman saatavuus sekä koulutus. Nämä ovat asioita, joihin
265 raitiotietä lukuun ottamatta ei kohdistu osaltamme olemassa olevista linjauksista
266 poikkeavia esityksiä.

267 Olemassa olevista linjauksista poikkeavia esityksiä ei kohdistu myöskään vapaan
268 kulttuuri- ja muun toimintakentän vahvistamiseen. Se on investointi, joka lisää
269 elinvoimaa ja vireyttä kaupunkilaisten elämään, ja toimii myös syrjäytymistä
270 ehkäisevänä tekijänä.

271 Kaavoituksessa on huomioitava kaikki keskeisten päämäärien edellyttämät asiat ja
272 luotava edellytykset riittävälle ja monipuoliselle tonttitarjonnalle.

273 **3. Toiminta-ajatus**

274 Päämäärämme on pormestarisopimus, johon kirjataan keskeiset kaupunkikehityksen
275 ja hyvinvoinnin edistämisen päämäärät ja keinot, miten ratkaista asiat, joilla
276 turvataan Turun myönteinen kehitys.

277 Tämä ohjelma on lähtökohta Turun Keskustan tavoittelemalle
278 pormestarisopimukselle. Ohjelmassa on keskitytty esittämään keinoja niiden
279 seikkojen parantamiseen, joissa on puutteita, sekä torjumaan suoranaisia uhkia
280 turkulaisten hyvinvoinnille. Muissa asioissa näkemyksemme yhtyvät marraskuun
281 2020 tilanteen kanssa.

282 Turkulaisen kunnallispolitiikan on palveltava turkulaisia, edistettävä avointa ja
283 vastuullista päätöksentekoa ja pohjaututtava asiantuntevaan ja rakentavaan
284 vuoropuheluun eri puolueitten ja toimijoiden välillä.

285 Turussa 25.11.2020

286 Keskustan Turun kunnallisjärjestön syyskokous